

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2003:46 av Margot Hedlin och Cecilia Carpelan (fp) om screening av personer som har genetiska anlag för diabetes

Föredragande landstingsråd: Inger Ros

Ärendet

Motionärerna föreslår att screening bör införas i Stockholms län för personer i åldern 45 – 70 år som har genetiska anlag för diabetes.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Inom Stockholms läns lansting har en handlingsplan för diabetes tagits fram. Redan idag genomför Landstinget i konsekvens med denna handlingsplan riktade åtgärder till riskgrupper inom diabetesrådet, samt ett bredare befolkningsinriktat förebyggande arbete. Möjlighet för den som önskar att boka läkarbesök för blodprovtagning finns alltid. Det finns däremot inga erfarenheter eller vetenskapliga bevis som talar för att allmän screening av personer med genetiska anlag är kostnadseffektiv.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 17 mars 2004.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 20 april 2004.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till m-ledamöternas förslag, dels till fp-ledamöternas förslag.

Landstingsstyrelsens beslut fattades utan omröstning.

M-ledamöterna reserverade sig:

” Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta *att* anse motionen besvarad.

Inom Stockholms läns landsting har en handlingsplan för diabetes tagits fram. Redan i dag genomför landstinget i konsekvens med denna handlingsplan riktade åtgärder till riskgrupper inom diabetesrådet, samt ett bredare befolkningsinriktat förebyggande arbete.

Cirka 80 000 svenskar antas ha en oupptäckt typ 2-diabetes. Det finns skäl till att försöka upptäcka diabetes tidigt för att förebygga komplikationer och ytterligare stegring av blodsockret. Enligt Socialstyrelsen rekommenderas inte allmän screening av befolkningen för diabetes, men de som söker sjukvård för tillstånd med en känd koppling till typ 2-diabetes bör erbjudas blodsockermätning för att avslöja oupptäckt diabetes. Kvinnor med genomgången graviditetsdiabetes eller individer med påvisad nedsatt glukostolerans bör regelbundet följas upp för att tidigt upptäcka manifest typ 2-diabetes.

Det saknas vetenskapligt stöd för att försöka upptäcka tidiga stadier av typ 1-diabetes eftersom det ännu inte finns säkra behandlingsmetoder för att förebygga typ 1-diabetes.”

Fp-ledamöterna reserverade sig:

”Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta *att* erbjuda diabetestest i Stockholms län till personer i åldern 45 till 70 år som är i riskzonen att få diabetes typ 2.

Enligt WHO kommer antalet diabetiker att fördubblas fram till år 2025. Idag finns 350 000 personer med diabetes i Sverige. I Stockholms län beräknas 5% av befolkning ha diabetes. Av dessa beräknas drygt 35% med typ 2 inte vara ”upptäckta” av sjukvården. Det skulle vara av stort värde att upptäcka dessa individer och kunna erbjuda en adekvat vård. Det är en stor fördel för den enskilde med en tidig upptäckt av sjukdomen. För den enskilde skulle det innebära ett minskat lidandet och samhällets kostnader skulle minska. Upptäckt och obehandlad diabetes kostar mer än god diabetesvård.

Genom att erbjuda personer i åldern 45 till 70 år, som riskerar att få diabetes typ 2, diabetestest skulle flera personer med sjukdomen diabetes kunna upptäckas på ett tidigt stadium. Detta utöver de riktade åtgärder och det förebyggande arbete som redan bedrivs inom landstinget.”

Ärendet och dess beredning

Margot Hedlin och Cecilia Carpelan (fp) har i en motion (bilaga), väckt den 10 juni 2003 föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* undersöka möjligheterna att införa screening i Stockholms län för personer i åldern 45 --70 år som har genetiska anlag för diabetes.

Utskottsbehandling

Hälso- och sjukvårdsutskottet har den 17 februari 2004, enligt landstingsdirektörens förslag, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* avge följande yttrande.

”Inom Stockholms läns lansting har en handlingsplan för diabetes tagits fram i vilken gällande diabetesvård för Stockholm finns definierad. Den tar sin utgångspunkt från de nationella riktlinjerna från Socialstyrelsen. I handlingsplanen förordas riktad screening av patienter med högt blodtryck, lipid-rubbningar, balfetma, hjärt-kärlsjukdom, glukortikoidbehandling, tidig graviditetsdiabetes, fotsår och infektioner, samt nära släktingar till patienter med typ 2 diabetes allt i enlighet med det som rekommenderats i de nationella riktlinjerna. Man arbetar även med befolkningsinriktade förebyggande

insatser med betoning på fysisk aktivitet, äta hälsosamt, inte använda tobak och undvika övervikt.

Beställarkontor Vård anser därför att lanstinget redan gör det som förslås i motionen dels genom riktade åtgärder till riskgrupper som nämnts ovan och dels genom de befolkningsinriktade förebyggande arbetet. Det finns idag inte vetenskapliga belägg för att en allmän screening av individer som kan ha genetisk disposition är kostnadseffektiv.”

Fp-ledamöterna deltog ej i beslutet.

Bilaga

Motionen

Diabetes är en folksjukdom som ökar kraftigt. I Sverige finns idag c:a 350.000 personer med diabetes. Enligt WHO kommer antalet diabetiker att dubblas till år 2025.

Samhällets kostnader för diabetes och dess följsjukdomar beräknas till 10-20 % av den totala sjukvårdskostnaden. De följsjukdomar som uppstår är komplikationer framförallt i form av hjärt- och kärlsjukdomar, men också skador i de små blodkärlen som finns i ögat, njurarna och fötterna. De går att förebygga, undvika eller senarelägga genom tidig upptäckt. Statistik från Nationella Diabetesregistret (NDR) visar att många personer med diabetes inte behandlas optimalt, vilket ökar risken för komplikationer, onödigt lidande och stora kostnader.

Typ-2 diabetes är den diabetesform som ökar mest. Man räknar med att 85 % av 350.000 med diabetes, har typ-2. Dessutom vet man att en av tre inte vet om att han/hon har diabetes.

Typ-2 diabetes orsakas av en samverkan mellan ärftlighet, stigande ålder och omgivningsfaktorer. Av yttre (förvärvade) riskfaktorer är övervikt (speciellt bukfetma), bristande motion, rökning och stress det som starkast bidrar till att typ-2 diabetes ökar kraftigt. Andra hälsorisker är hypertoni (högt blodtryck) och höga halter av blodfetter.

Eftersom det genetiska anlaget är dominant bör en screening göras på alla i Stockholms län från 45 år till 70 år som har någon nu levande eller död anhörig eller släkting med diabetes. Screeningen består av ett blodprov som visar sockervärdet i blodet (glukos =druvsocker). Det skall tas fastande och ej överstiga 6,1 mmol/l ,enligt WHO. Dessutom bör långtidssockret undersökas (HbA1C). Om blodsockervärdet är högre bör ett nytt prov tas plus ett blodprov som visar värdet på blodfetterna. Ett läkarbesök bokas för undersökning av bl a blodtryck, vikt, laborativvärden och ett samtal för känslomässig bearbetning

En screening bör införas i Stockholms län för personer i åldern 45 – 70 år som har genetiska anlag för diabetes. Denna screening kan förebygga uppkomsten eller senarelägga debuten av diabetes och dess följsjukdomar. Målet är att snabbt påbörja behandlingen, minska patientens lidande och samhällets kostnader. Möjlighet finns att också göra testet vid ordinarie läkarbesök

Landstingsfullmäktige föreslås besluta:

att undersöka möjligheterna att införa screening i Stockholms län för personer i åldern 45 år till 70 år som har genetiska anlag för diabetes.

Stockholm den 10 juni 2003

Margot Hedlin

Cecilia Carpelan